

تحلیل و بررسی تطبیقی

خسرو و شیرین و خسرو نامه با تکیه بر عناصر داستانی

دکتر رضا فهیمی * fahimi.ltr@gmail.com

استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه آزاد اسلامی ساوه

چکیده

خسرو و شیرین حکیم نظامی گنجوی و خسرو نامه منسوب به عطار نیشابوری اگر چه از نظر قدرت شعری و اهمیت در یک درجه و یک سطح نیستند اما از نظر عناصر داستانی تا حدودی شباهت دارند. از نظر محتوا و درونمایه هر کدام از دو اثر، اثری عاشقانه است و موضوع آنها عشق دو دلداده است که پس از طی مراحل به وصال می رسند. تأثیر نظامی بر سرایندگان بعد از خود و از جمله سراینده خسرو نامه مطلبی است که نباید از نظر دور داشت. هر چند که این دو اثر از جنبه عناصر داستان بررسی شده اند اما این به هیچ وجه به معنی یکسان دانستن جایگاه این دو اثر نیست. در پژوهش حاضر دو این دو اثر از نظر عناصر داستان و شیوه داستان سرایی با یکدیگر مقایسه شده اند و وجه تشابه و تمایز آن دو مورد بررسی قرار گرفته و شواهدی هم برای هر دو مورد ذکر شده است. در برخی عناصر همچون نداشتن پیرنگ قوی، یکسان بودن زبان شخصیت های داستان و یکنواختی لحن، شباهت وجود دارد و در برخی عناصر تفاوت هایی وجود دارد از جمله عنصر جدال در خسرو و شیرین بیشتر درونی و در خسرونامه بیشتر بیرونی است و نیز عنصر شخصیت در خسرو و شیرین یکنواخت تر، از خسرونامه است.

واژگان کلیدی

* خسرو و شیرین

* خسرونامه

* عناصر داستان

* تحلیل ساختاری